

B-CYCLUS ELFDE ZONDAG DOOR HET JAAR

- Eerste lezing: Ezechiël 17, 22-24
- Tweede lezing: 2 Korintiërs 5,6-10
- Evangelielezing: Marcus 4, 26-34
- Commentaar bij de lezingen: Terwijl de boer slaapt

EZECHIËL 17, 22-24

Eerste lezing uit het boek Ezechiël

Dit zegt de Heer God:

“Dan zal Ik zelf van de top van de hoge ceder
een twijgje nemen en dat in de grond zetten;
van de bovenste van de jonge takken
zal Ik een twijgje plukken
en Ik zelf zal het planten op een hoge en verheven berg,
op het gebergte van Israëls hoogland zal Ik het planten.
Het zal takken dragen, vrucht vormen en een prachtige ceder worden.
Daaronder zullen alle vogels van allerlei gevederte nestelen;
in de schaduw van zijn takken zullen ze nestelen.
En alle bomen van het open veld zullen erkennen dat Ik, de Heer,
een sappige boom heb doen verdorren
en een dorre boom tot bloei gebracht heb;
Ik, de Heer, heb het gezegd en Ik zal het doen.’

2 KORINTIËRS 5,6-10

Tweede lezing uit de brief van de heilige apostel Paulus aan de Korintiërs

Broeders en zusters,

daarom houden wij altijd goede moed.

Wij zijn ons bewust dat wij,

zolang wij thuis zijn in het lichaam,

ver zijn van de Heer.

Wij leven in geloof, wij zien Hem niet.

Maar wij houden moed

en zouden liever uit het lichaam verhuizen

om onze intrek te nemen bij de Heer.

Daarom is onze enige eerezucht,

hetzij thuis, hetzij in den vreemde,

Hem te behagen.

Want allen moeten wij voor Christus' rechterstoel verschijnen,

opdat ieder het loon ontvangt voor wat hij in dit leven heeft gedaan, goed of kwaad.

MARCUS 4, 26-34

Lezing uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Marcus

In die tijd zei Jezus tot de menigte:

“Het gaat met het Rijk Gods als met een man die zijn land bezaait;

hij slaapt en staat op, 's nachts en overdag,

en onderwijl kiemt het zaad en schiet op,

maar hij weet niet hoe.

Uit eigen kracht brengt de aarde vruchten voort,

eerst de groene halm, dan de aar, dan het volgroeide graan in de aar.

Zodra de vrucht het toelaat slaat hij er de sikkel in,

want het is tijd voor de oogst.”

En verder: “Welke vergelijking kunnen wij vinden voor het Rijk Gods

en in welke gelijkenis zullen we het voorstellen?

Het lijkt op een mosterdzaadje.

Wanneer dat gezaaid wordt in de grond,

is het wel het allerkleinste zaadje op aarde;

maar eenmaal gezaaid schiet het op

en het wordt groter dan alle tuingewassen,

en het krijgt grote takken zodat de vogels in zijn schaduw kunnen nestelen.”

In vele dergelijke gelijkenissen verkondigde Hij hun zijn leer op de wijze die zij konden verstaan.

Anders dan in gelijkenissen sprak Hij niet tot hen, maar eenmaal met zijn leerlingen alleen gaf Hij van alles uitleg.

COMMENTAAR BIJ DE LEZINGEN

Jean Bastiaens

Terwijl de boer slaapt

Toen ik nog een scholier was, ging ik soms neuzen in de boekenkast van mijn moeder. Mijn moeder studeerde in die tijd theologie, aan de Hogeschool voor Theologie en Pastoraat in Heerlen. Ze was een van de allereerste vrouwen – leken! – die samen met de seminaristen en priesterkandidaten van religieuze ordes in de schoolbanken zat. Het was eind jaren zestig, begin jaren zeventig. De tijd van het *aggiornamento* van Johannes XXIII. Een mooie tijd! Zo vond ik een keer in haar kast een boek met de titel *Terwijl de boer slaapt*. Het was van de hand van Jan Nieuwenhuis. Ik weet niet zo veel meer van de inhoud van dat boek, maar de titel is me altijd bijgebleven. Ik vond het een geruststellende titel: er is heel veel dat 'ondergronds' gebeurt, zonder dat wij er iets voor hoeven te doen. Of ook: het leven is vooral gave, elke dag leven we van wat ons overkomt en ons komt aangewaaid. *Terwijl de boer slaapt*, schiet het graan vanzelf op. Als hij opstaat, kijkt hij verrukt uit zijn ogen om wat er die nacht gegroeid is.

Dat is de eerste gelijkenis die we Jezus deze zondag horen vertellen. Het handelen van de boer beperkt zich tot twee zaken: zaaien en oogsten. En alles wat zich daartussen afspeelt, doet de aarde uit eigen kracht. Het mooiste zinnetje staat er direct voor: de boer slaapt en staat op enzovoort, en onderwijl kiemt het zaad en schiet op, maar hij weet niet hoe. Hij hoeft het ook niet te weten, want de aarde weet zelf wel hoe zij het zaad tot kiemen moet brengen.

Jezus vertelt een gelijkenis. Hij wil duidelijk maken hoe het Koninkrijk van GOD werkt. Want dat Koninkrijk staat voor een dynamische werkelijkheid, het heeft te maken met dingen die wij kunnen doen en met dingen die wij niet hoeven te doen. Er staat geen uitleg bij de gelijkenis, maar op het einde horen we dat Jezus, eenmaal alleen met zijn leerlingen, van alles uitleg geeft. De evangelist Marcus wil ons blijkbaar stimuleren om de uitleg zelf te geven, opdat de gelijkenis zijn kracht kan doen gelden in ons leven zoals het zich hier en nu voordoet.

Vertelt de gelijkenis misschien ook iets over Jezus zelf en zijn verkondiging van het Koninkrijk van GOD? De komst van het Koninkrijk heeft zijn eigen wetmatigheid. Wij kunnen de gestalte van het Koninkrijk niet bepalen. Jezus zaait het zaad en het ontkiemt in de harten van mensen en doet daar zijn werk. Ontelbaar zijn de mensen die zich in hun handel en wandel laten inspireren door Jezus, we hebben er dikwijls geen weet van. We moeten het ook niet weten. Maar op een dag, wanneer alles voltooid is, zal blijken hoe het zaad dat Jezus gezaaid heeft kiemkracht heeft gehad in mensen. Als die tijd daar is, zal er een rijke oogst worden binnengehaald. Zo beschouwd, relateert de gelijkenis de krampachtige pogingen van kerkmensen om het Koninkrijk uit te drukken in getallen en percentages ('met hoevelen zijn we nog?').

Maar je kunt de gelijkenis ook toepassen op je eigen leven. En dat op tweevoudige wijze. Jezus zaait het zaad in mij, en ik stel mij open voor zijn woord. Ik probeer zijn woord te onthouden en het in praktijk te brengen – en toch hoeft dat niet krampachtig te gebeuren. Want het woord heeft zijn eigen groeikracht, en ik weet niet hoe het in mij werkt en wat het allemaal uitwerkt. Ook dat relativeert mijzelf. Anderzijds kun je jezelf identificeren met de boer die zaait: je verkondigt het Koninkrijk van GOD, in daden en misschien ook in woorden, maar over de uitwerking van die activiteit kom je niet zoveel te weten. Dat komt omdat we groeikracht van het zaad nooit goed kunnen inschatten. Maar we mogen er wel op vertrouwen dat die groeikracht er is. Meer nog: het kan in ons het besef wakker roepen dat we vooral GOD niet voor de voeten moeten lopen, want de groeikracht is zijn domein. En ook hier kan de actieve zeloof zich ontspannen: het Koninkrijk van GOD kunnen we niet zelf gestalte geven, het is een realiteit die aan elke menselijke controle ontsnapt. Deze gelijkenis zal misschien vooral diegene aanspreken die al wat levenservaring heeft opgedaan.

Misschien herkennen anderen zich sterker in de gelijkenis over het mosterdzaadje. Ook hier gaat het over 'zaaien' en 'opschieten', maar de nadruk ligt nu op het contrast: het Koninkrijk van GOD begint vaak met iets dat onogelijk klein is – een handeling in het verborgene, een geste die ongezien blijft, een teken dat in het voorbijgaan gesteld werd – maar het kan eindigen in iets groots. Hoe ziet dat grootse eruit? Het lijkt op een uit de kluiten gewassen struik die een hele zwerm mussen kan herbergen. Ach, je hebt er soms geen idee van hoe je een herbergzaam mens kunt zijn!